

en Angstel in het terrein nog gemarkeerd is door een tweetal parallel verlopende wegen, vermoedelijk kaden (pijl 2).

De oude Baambrugse Stroom moet ongeveer anderhalve kilometer breed zijn geweest. Dr Vink kan zich dit moeilijk als één brede stroom voorstellen, doch denkt zich dit liever als een nauwelijks overvloeiende baan met verschillende diepere, smallere geulen.

De Baambrugse Stroom is de sterkste, de Vecht de zwakste van de twee geweest.

Tot zover de aanhalingen uit het boek van dr Vink.

Uit het bovenstaande mag geconcludeerd worden, dat wat tegenwoordig de Vecht is, en tot voor kort een gedeelte van de Keulse Vaart (de vaarweg van Amsterdam naar Keulen) uitmaakte, nog in historische tijd tussen Breukelen en Nieuwersluis en verder tussen Loenen en Nichtevecht van minder belang was. Het ligt voor de hand, dat de Oud-Ase Omweg en de Baambrugse Stroom de oorspronkelijke verkeersweg vormden. De naam „Aa” heeft dan blijkbaar tot aan de monding gegolden, zodat de naam Amuda verklaard is.

Ten slotte een vraag.

Zou de oudheidkundige vondst bij Loenersloot, afkomstig uit het Romeinse tijdperk, dan toch een ter plaatse gebruikt, ofwel door de Romeinen zelf daarheen vervoerd voorwerp zijn, omdat de Aa in de Romeinse tijd nog de gebruikelijke waterweg was?

W. A. G. PERKS

KLEINE MEDEDELINGEN

Opstal-Etstoel. Craandijk vermeldt in zijn wandeling bij De Vuurse van 1896 de overblijfselen van oude wallen nabij de Gezichtslaan (bij Bilthoven), dus niet ver van de Eyckensteinselaan of Opstallaan. Deze wallen zijn door mr F. N. M. Eyck van Zuylichem beschreven in de Kronijk van het Historisch Genootschap te Utrecht, 14e jaargang blz. 29 e.v.; door de nabijheid van een meertje of waskolk zou men ze voor oude schaapskampen kunnen aanzien.

Maar H. van Heerde vermeldt op blz. 23 van zijn onlangs verschenen werk: „Onder de clockenslach van Nunspeet” een opstalboom in Oost-Friesland waar in de 13e eeuw een dingplaats was en legt een, weliswaar taalkundig onjuist geformuleerd, verband tussen de woorden opstal, etstoel, en de Mythstee of Mytstel bij Nunspeet, in de buurt waarvan zich verschillende waskolken bevinden.

Volksetymologisch is de sprong van etstoel naar opstal niet onaannemelijk en daarom zou ik de mogelijkheid willen

opperen dat zowel bij Nunspeet als bij Bilthoven zich de combinatie voordoet van een oude volksverzamelplaats, bestemd zowel voor de rechtspraak als voor de schapenwas.

Toevallig hoorde ik dat op enkele, reeds lang niet meer als zodanig gebruikte, wasmeertjes nog steeds een servituut van schapenwas rust met plicht tot schoonhouden. De voormalige terreingesteldheid te 's Graveland maakt het mogelijk dat daar bij Wolfsbergen omstreeks 1300 ook de combinatie dingplaats-schapenwas bestond.

M. R.

Universiteitsmuseum. Het Utrechts Universiteitsmuseum, Trans 8, Utrecht, heeft andere uren van openstelling gekregen. Men kan er thans alle werkdagen terecht van 14 tot 17 uur, benevens op aanvraag. De afdeling diergeneeskunde, Biltstraat 172, is te bezichtigen na aanvraag bij de portier.

MAANDBLAD VAN „OUD-UTRECHT”

VEREENIGING TOT BEOEFENING EN TOT VERSPREIDING VAN DE KENNIS
DER GESCHIEDENIS VAN DE STAD EN DE PROVINCIE UTRECHT

NOVEMBER
1955

ONDER REDACTIE VAN:
H. DE JONG

28e JAARGANG
Nº 11

UITGAVE DER VEREENIGING. ADRES: MAJELLAPARK 61, UTRECHT
Gironummer 575520 ten name van de Vereeniging „OUD-UTRECHT”

EXCURSIE NAAR OUD-KATHOLIEK MUSEUM.

Het bestuur van de vereniging Oud-Utrecht nodigt de leden met hun dames uit tot deelneming aan een excursie naar het Oud-Katholiek Museum, gevestigd in de voormalige schuilkerk van St Gertrudis (Mariahoek 9), o.a. ter bezichtiging van de onlangs gerestaureerde kerkelijke gewaden van bisschop David van Bourgondië. De toelichting zal worden gegeven door de beheerder van het museum, dr A. J. van de Ven.

Bovendien zal er gelegenheid zijn om in de naast het museum gelegen Oud-Katholieke Kathedraal van St Gertrudis het kerk-zilver te bezichtigen, waarbij de pastoor prof. dr P. J. Maan een toelichting verstrekt.

De deelnemers worden verzocht zich op Zaterdag 19 November in de Mariahoek te verzamelen, 's middags om half drie.

De aan deze excursie verbonden kosten ad f 0,50 per persoon kunnen worden voldaan bij het betreden van het museum aan de penningmeester van Oud-Utrecht.

Namens het bestuur,

Ir J. D. M. BARDET, *voorzitter*

Mr N. B. TEN BOKKEL HUININK, *secretaris*

IETS OVER TOPOGRAFISCHE NAMEN.

De bijdrage over veldnamen in het Decemберnummer 1954 van dit maandblad geeft mij aanleiding een poging te wagen tot een voorlopige indeling van de stichtsche (en andere) boerderijnamen, merendeels ontleend aan de topografische kaarten, waarbij ook andere huisnamen en plaatsnamen ter illustratie zullen worden vermeld met uitwijdingen op cultuur-historisch terrein, waar de gelegenheid zich daartoe voordoet.

Deze vrij jonge wetenschap ligt nog vol voetangels en klemmen, zodat menig vraagteken zal moeten worden geplaatst; en misschien zal de lezer er nog wel enkele bij plaatsen. Voor verbeteringen houdt de schrijver zich ten zeerste aanbevolen.

1) Heraldische namen. Een mooi voorbeeld hiervan is de boerderijnaam Dog in 't schild. Hieruit kunnen wij opmaken dat de heerlijkheid Westbroek aan de kasteelheer van Zuilen behoorde, wat door de wapens en namen op het mooie mausoleum op 't zuilense kerkhofje bevestigd wordt. Drakenburg en Zuilenburg behoren ook in deze groep, misschien ook Beerschoten?

2) „Overgeplante namen” kunnen de herkomst van den eigenaar verraden, bijv. Houdringe; of een ander familiebezit, bijvoorbeeld bij de boerderij Nieuw Sonsbeek te Werkhoven, hetgeen blijkt uit de eigennaam die wij zowel op de mooie steen aan de kerk aldaar als op een oude stenen jachtpaal aan de Koningsweg bij Arnhem aantreffen.

3) Vóór- of doopnamen komen veel voor in zéér oude namen zoals de boerderijnaam Atteveld (vgl. Attingohem); Blarinckhorst (vgl. Blaricum); Hennekeler (met de klemtoon op de laatste lettergreep, uit een verkleinnaam + laar = weiland); Ravensgoed en Ravenstein (bij Groeneveld, in 1539 genoemd. De vóórnaam Raven komt in oude gooïse stukken voor en is in Blaricum als achternaam inheems).

Vóórnamen komen ook in plaatsnamen als Everekestorpe, Gerverskoop en Herverscop voor; misschien ook in de plaatsnaam Bunschoten en de boerderijnaam Bunsink? Wouthoeve (Maartensdijk) kan een vergissing zijn voor Woudhoeve.

4) Bijnamen zouden ook hieronder gerekend kunnen worden, zoals Scheel Heyntieskamp, Heinoomsvaart, Hein-nellenpolder en Truyckmerland, de beide laatste in Eemnes. Het laatste zal wel uit Truike-moers-land ontstaan zijn: De Vrankrijker spelt de naam in de Geschiedenis van Gooiland helaas steeds met een F.

5) Achternamen zoals Cammingha bij Bunnik, Koddelaar en Koddestein behoren allicht bij de plantennamen thuis, hoewel het laatste ± 1640 aan Coddien toebehoorde, die misschien zijn naam via het huis aan het Koddemeer ontleende. Of het Lapersveld (1348 Lapaers) en Laapeers hier thuis horen is twijfelachtig; samenhang van het eerste met de naarder regenten familie Lap, zoals Karsten meent, lijkt wel uitgesloten.

6) Vermogensbron kan aangeduid worden door het handelsartikel waarmee de eigenaar rijk werd: Katoenbaal (Eemnes) en Sijdebalen (Vecht), of door de plaats of het land waarmee hij handel dreef: Lixboa, Oost-Indië, en de verdwenen boerderij de Kaap (Baarn), die voortleeft in de naam Kaapweg.

7) Bijbedrijf van boerderij. De Kooi (Hees) zal niet naar een eendenkooi heten: de kaart van de Roy geeft hier: de Goy. Verder Overvaren en Veer in 't Veld; Smiddelaar en Smidspol.

8) Pachtvormen en Verheergewading. Leerzaam zijn Hennesprong, De Klappmuts en Schoudermantel. De twee laatste herinneren aan de pachten-in-natura van kerkelijke goederen, waarvan hier de pachtersvrouw een winter- of reiskledingstuk voor de geestelijke heren moest leveren. De eerste naam, te vergelijken met Hanesprong in het noorden van ons land, duid erop dat de pachthoenderen zo groot moesten zijn dat zij van de begane grond op een boerenwan moesten kunnen springen.

Het is mogelijk dat ook andere namen, die bij de dieren en gewassen behandeld worden, hier thuis horen, dus dat bramen, brummels, duiven, vinken en zwanen voor de keuken, en valken voor de jacht geleverd werden.

Een huisje bij de prachtige boerderij Eyckendal (1640) bij Soestdijk werd in de volksmond Het Hondenhok genoemd omdat stamhouder-koning Willem III hier zijn meute had. Er zijn hier een wapenstein en haardplaat beide met wapen van Hooft.

9) Eigenaarsnaam naar corporatie. Hiertoe behoren: Capits Hofstede (Blaricum, naar kerkkapittel), Duitse Huis en Ridderhofstad (beide in Maartensdijk en Nieuwer ter Aa), Klaarwater??, Het Klooster, Klunergoed? en Matsegoed?, Papekop (kop = koop) en Papendorp, en Ridder. Het Duitse Huis in Maartensdijk heet nu Graaf Bentinckhoeve; het bijbehorende terrein is reeds meer dan 400 jaar onvervreemd gebleven.

10) Beheerdersnamen herinneren ook aan oude toestanden bijv. Het Hof, Hof ter Heide, Meyery, Meyerhorst, De Voogt.

11) Aan oude bezitsvormen herinneren De Meent en Mheen, voormalig gemeenschappelijk grondbezit. Dit woord komt ook meer-malen als wegnaam voor.

12) Vorm van het erf De Geer komt veel voor. Hondskont? Splinterveld kan op versplinterde eigendommen wijzen, het zgn. Streubesitz. Hoefslag en Slagmaat wijzen op lange stroken land.

13) Hoge ligging. Hiertoe behoren vele namen op-donk, -haar, hul-horst-pol-weer en -woerd, zoals Hoonhorst (= Hoge Horst), Smidspol, De Woert, Weerhorst, Wolfshaar.

14) Lage en vochtige ligging blijkt ook dikwijls uit planten of dieren-naam; uitgang op: broek, goor, moer, poel, weerd. Namen op laar en woud horen hier dikwijls thuis, want de oude wouden waren overwegend moerasbos van elzen, berken enzovoort. Tot deze

groep behoren de kasteelnamen Beverweerd, Moersbergen en Natewisch (= nat weiland). Verder Biesen, Biezebosch, Dronkelaar (van verdronken), Grauweerd, Groepje (= greppel), Kattenbroek, Kikvorsch (viermaal), Koddelaar, Koddemeer, Muggenstroet, Neude (ook bij Rhenen en bij Nijkerk), Uilengoor.

15) Naar watergangen heten vele namen op-voord, ook Kwakel (hoog bruggetje) en Vondel (= vonder). De naam Kwakel is op wateren en op buurtschappen overgegaan.

16) Oude rivierlopen en oude grenzen blijken soms uit huisnamen bijv Rijsbrug, en Over Holland en Over Sticht, op plaatsen waar de vroeger zo uiterst grillige grens Sticht-Holland is gewijzigd.

17) Oude grondmaten blijken uit Morgen (zie ook 23), Negen Viertel, Elf Viertel.

18) Van de gewassen noemden we er al enkele onder 8 en 14. Verder: Birk, Bunt, Elzenhoeve, Groeneveld, Groenewoud (veelvuldig) Hazelhof, Koddemeer, Pijnenburg, Rijsenburg, Vlasakkers, Vlashorst, Vlastuin, Woudhoeve, Woudschoten. Namen op Loo komen in het Sticht weinig voor: boerderij Kraailoo bij Lage Vuursche. Vuurse kan verband houden met engels furze of duits föhre?

19) Dierennamen komen veel voor, vooral vogelnamen, namelijk: Duifhuis, Gansenhoef, Craaiennest, Craailoo, Kievietsdel, Kievietsheuvel, Ooievaarshorst, Ravenhorst (z.o. 3), Tureluur, Uilengoor, Valkenheide, Valkenheining, Valkenhoef, Vinkenbuurt, Vinkelaar, Vinkenhof, Vinkenveen, Zwanenbeek, Zwanenveld, Zwaanwyck. Verder op laag terrein: Kikvorsch, Ringelpoel, Slangevecht, Egelmeer, Egelgat Egelhoek. Naar huisdieren en vee heten: Beerschoten (= varkensstal?), Heischoten (uit Hengestscoten), Berenkamp, Hondhorst, Kattenbroek, Kattenveld, Kattenwaard, Ramshorst, Zwarte Varken. Het is niet onmogelijk dat de namen met Katten soms ontstaan zijn uit Cate = keuterboerderij.

Naar wilde dieren heten: Beverweerd, Dashorst, Otterspoor, Vosbergen, Voskuilen, Vossegat, Vosseveld, Vossenwaard, Wolfsdreuvik, Wolfshaar, Wolfshof, Wolfshol. Pluim geeft in: Uit de geschiedenis van Baarn aardige bijzonderheden over de uitgebreide gooisstichtse wolvenjachten waarbij de gehele bevolking gemobiliseerd werd en de wolven met trommelslag van Muiderberg tot aan de Grebbe opgejaagd werden.

20) Bouwwijze spreekt uit de talrijke Stenen Kamers en ook uit de Pan, Panhuis, Pannenhuis en Ropannenhuis, die herinneren aan de tijd toen nog veel boerderijen uit met leem bestreken gevlochten rijshout in eigen vakwerk werden gebouwd, en met riet gedekt.

21) Tuinversiering leidde tot de boerderijnaam De Pop, allicht door de voorbijkomende schooljeugd aan een wit stenen tuinbeeld gegeven.

22) Met krijgsbedrijf houden verband: Austerlitz en Lombok, Moordgat, Schans en Sterreschans. Bijleveld en Hamersveld lijken

wel op praehistorische vondsten te wijzen, die in Engeland dikwijls tot veldnamen hebben geleid. Bijlakker komt ook voor, maar wordt ook met de vorm van het perceel in verband gebracht. De IJzeren Mortier te Maartensdijk heeft een gevelsteen waar men met enige moeite wel een vijzel uit kan afleiden, maar een merkwaardig muuranker lijkt een artillerist met twee laadstukken te verbeelden, zodat het mogelijk is dat de duivelse hertog van Luxembourg, die in 1672 hier ijlings zijn hoofdkwartier moest opbreken, hier een vuurmond heeft achtergelaten. De ontelbare namen waarin vrede voorkomt wijzen er op hoe ontzettend juist de boerenbevolking altijd onder oorlog te lijden heeft gehad.

23) De arkadische namen zoals Avond, Morgen en Middag vormen weer een tegenstelling. Steevlied waar men de stad ontvlood, verschijnt op oude stafkaarten als Steenvliet.

24) De „philosophische” namen omvatten vele cliché's zoals Lingenda, maar ook meer volksche als: Altijd wat, 't Is niet anders, 't Kan net, en Schoonop. De prijs gaat naar: Wist ik het nu nog maar. (Tienhoven).

25) Ook herbergnamen als De laatste stuiver zijn niet zonder humor. Elders: Planken Wambuis.

26) Een aardige Molennaam is: Oog in 't Zeil (Darthuizen, onlangs ingestort). De pannbakkerij van die naam bij Hoograven kan ook wel op de plaats van een vroegere molen staan?

Tot slot wil ik nog enkele aanvullingen geven naar aanleiding van het prachtige boek van pater V. van Wijk over Boerderijnamen (2e dr., 1948). Dit is ook voor het Sticht belangrijk. Volgens hem moet bij 1) de naam Wolven gerekend worden, verwant met „welving” en ontleend aan de golven op verschillende wapenschilden. Bij 6) zou ik nog Koningsbergen ('t Gooi, bij Houten) willen rekenen, en bij 18) de Zeven Linden vermelden. Over de onder 19) vermelde wolvenjachten, geeft pater Van Wijk verschillende bronnen, zowel voor Twente als voor het gehele land.

De herbergnamen onder 25) genoemd zijn dikwijls aan oude uithangborden of gevelstenen ontleend, bijv. De Roskam (Hoge Vuursche), De Drie Ringen (Soest), naar de ringen waaraan de pleisterende trekpaarden en rijpaarden werden vastgemaakt en die in Loosdrecht aan de herberg De Hollandse Tuin (heraldisch!) nog te zien zijn. De Groene Kan en De Bonte Os (Westbroek, met jaartal) de laatste nu geen herberg meer.

Een bijzondere naam om mee te eindigen is De Zeven Smarten (van Maria) die waarschijnlijk elders aanleiding gaf tot de huisnaam de Acht Vreugden, en, als spotnaam, De Acht Zaligheden, voor armoedige arbeidershuisjes.

Tot slot moge ik het eerlang te verschijnen standaardwerk over plaatsnaamkunde van de te vroeg ontslapen geograaf Moerman met warmte aan de lezers aanbevelen.

M. RAVEN

„De Van Wijckskade”, door H. W. J. Volmuller, uitgave van de vereniging van oud-leerlingen „De Van Wijckskade”, Utrecht 1955.

Ter gelegenheid van het vijfenzeventigjarig bestaan van 't gemeentelijk lyceum aan de Van Asch van Wijckskade te Utrecht, heeft de vereniging hierboven genoemd aan de heer H. W. J. Volmuller gevraagd een boekje te schrijven over de historie der school.

Daarmee deed de vereniging een schot in de roos. Niet alleen omdat de heer Volmuller leraar geschiedenis aan het lyceum is en dus uit dien hoofde geacht kan worden belangstelling voor de schoolhistorie te hebben, maar vooral omdat deze leraar zijn interesse voor het oude Utrecht reeds toonde.

De heer Volmuller valt dan ook niet met de deur in huis maar begint zijn ge-

schrift met een beschrijving van het terrein waar de school staat: het vroegere Begijnbolwerk. Allerlei gegevens, daarover bekend, worden hier samengevat. Een plattegrond en enige aantrekkelijke illustraties verduidelijken de situatie. Dat is wel nodig ook, want de omgeving van de school heeft in de loop der eeuwen ingrijpende wijzigingen ondergaan.

In het vervolg van de heer Volmullers beschrijving komt de schoolhistorie zelf ter sprake. Een laatste hoofdstukje is gewijd aan het gebouw, een „schepping” van gemeente-architect C. Vermeijs uit 1869—1870.

Dit boekje lijkt ons van waarde, omdat hierin immers ook een poging is gedaan om tegenwoordige en vroegere scholieren interesse bij te brengen voor de omgeving van de plek daar zij enige jaren hebben vertoefd.

de J.

KLEINE MEDEDELINGEN

Opstal-Etstoel. Naar aanleiding van de mededeling van M. R. in het vorig nummer van dit maandblad diene het volgende:

„Opstal” is de benaming van een vroegere dorpseng in Erichem (graafschap Buren). Onder Nijkerk kent men de Opstalse Eng. De term betekent: plaats, waarop iets gesteld kan worden, d.w.z. een ledige plaats. Het is duidelijk, dat een eng niet met huizen bezet werd, omdat deze het bouwland van de buurschap of het dorp uitmaakte. Op de eng namelijk lagen de smalle akkers der onderscheiden bureu naast elkaar. Men vergelijkte: „Bijdragen en Mededelingen” van de Vereniging „Gelre”, XLIX, blz. 170.

Het woord „opstal” ontmoet men ook bij bekadingen; ook hier in den zin van plaatsen, waar geen huizen op staan.

Dat er een etymologische samenhang tussen „opstal” en „etstoel” zou bestaan, wil mij onaannemelijk voorkomen. Noch op de Veluwe, noch in het land van Buren, noch in het Utrechtse is het woord „etstoel” voor gerecht of dingplaats in zwang geweest.

A. J. M.

Plaquette onthuld. Dinsdag 11 October jl. is op het Domplein te Utrecht, en wel aan de zuidgevel van de Domkerk vlak bij de kloostergang een plaquette onthuld, waarop de vele gedaanteverwisselingen van het Domplein aangegeven staan. Men ziet er de omtrekken der romeinse legerplaats, de Heilige Kruiskapel, de Salvatorkerk e.d. De onthulling geschiedde door wethouder mr W. H. J. Derks, terwijl ir J. D. M. Bardet het woord voerde namens Oud-Utrecht.

Met het aanbrengen van de plaquette en het aangeven van de plaats der vroegere bouwwerken in het plaveisel, is een oude wens van de vereniging Oud-Utrecht in vervulling gegaan.

Geertekerk. Zaterdag 15 October wapperde op het vieringtoertje van de in restauratie zijnde Geertekerk te Utrecht de vlag om te doen blijken, dat het hoogste punt van de restauratiewerkzaamheden bereikt was. Men verwacht dat eind volgend jaar de kerk in nieuwe luister zal prijken.

Teneinde het restauratiefonds te versterken, is een tegel gebakken door de plateelbakkerij Westraven; daarop ziet

men de kerk afgebeeld zoals zij er na de restauratie zal uitzien. Voor f 4.50 is deze tegel te koop. Er zullen ook niet-leden der Remonstrantse gemeente zijn, die zich een exemplaar hiervan willen aanschaffen.

Wij grijpen deze gelegenheid aan om te wijzen op de bijzonder fraai uitgevoerde folder waarmee de Remonstrantse gemeente zich tot velen in stad en land heeft gericht met verzoek om financiële steun. Deze folder — 't is eigenlijk meer een geschriftje — bevat mooie foto's van de vroegere en tegenwoordige toestand der kerk. Ook een schilderij van de „Veenendalers” die bij de overstroming in 1853 in de Geertekerk een toevlucht vonden, ziet men er in afgebeeld. Tegenwoordige bewoners van Veenendaal schenken aan de kerk een lichtkroon.

Herleefd gilde. Te Amersfoort bestaat het „Gilde der Edele Flumieren”, waaromtrent wij het volgende vernemen:

Het gilde der Edele Flumieren werd opgericht omstreeks 1376 te Amersfoort en behoort dus tot de oudst bekende gilden van ons land. Het is geen ambachtsgilde, doch meer een culturele broederschap, welke zonder twijfel gesticht werd onder invloed van Geert Groote en zijn broederschap des gemenen levens. Stichter van het gilde is vermoedelijk een zekere Evert Flumier, een Amersfoorter van edele bloed.

De laatste grootmeester van het gilde was Arnout, heer van den Abele. Deze grootmeester werd nimmer door een ander opgevolgd, waarschijnlijk omdat zijn levenswijze zo verheven was, dat geen ander in zijn voetspoor durfde te treden. Na zijn dood nam men het gebruik aan niet alleen te dekken voor de twaalf meesters doch ook — ter nagedachtenis — voor de niet meer aanwezige grootmeester. Deze traditie werd bij de hergeboorte van het gilde in het najaar van 1954 onmiddellijk in ere hersteld.

Lid van het gilde kunnen slechts zijn zij die een onbesproken levenswandel hebben. Een adspirant wordt voorgedragen in de „gemene morgenspraak” (vergadering). Slechts indien alle aanwezigen hun stem voor de adspirant uitbrengen wordt deze aangenomen. Men begint als knaap of leerling. Na een proeftijd van twee jaar kan een knaap verheven worden tot gezet. Uit de gezellen worden de meesters gekozen, echter met dien

verstande, dat dit slechts geschiedt, indien er een meestersplaats vacant is, want het aantal meesters is tot twaalf beperkt.

Momenteel zijn de twaalf meesterzetels wederom sedert 1795 bezet. In 1795 werden de activiteiten van het toen kwijnende gilde stopgezet, aangezien de toenmalige meesters zich unaniem tegen de franse overheersing verzetten. Dank zij deze houding zag men het gilde bij de in later jaren volgende anti-gilde-beweging over het hoofd. Toen omstreeks 1811 de diverse ambachtsgilden een aanschrijving ontvingen hun archieven ter beschikking van de overheid te stellen, kreeg het gilde der Edele Flumieren geen aanschrijving. Het komt derhalve niet voor op de lijst van verboden organisaties. Het gevolg hiervan is, dat dit gilde bleef bestaan. Toen na 1813 bleek, dat de nieuwe nationale regering voor een wederopleving van het gildewezen weinig voelde, hield men de zaak „ondergedoken”.

In 1945, kort na de bevrijding, kwamen enige Amersfoorters op de idee dit gilde nieuw leven in te blazen. Men meende evenwel te moeten wachten tot October 1954, omdat het in die maand juist 140 jaar geleden was, dat de meesters van 1814 besloten de zaak voorlopig in het verborgene te houden.

De oude gebruiken werden bij de hergeboorte zoveel als mogelijk in ere hersteld. Zo hebben de meesters bijvoorbeeld de oude titels gekregen. Er zijn twee oudermannen, twee busmeesters, twee geheimschrijvers, twee raadslieden en vier homans. Iedere maand wordt een gildemaaltijd voor de meesters aange-richt, tijdens welke de lopende zaken besproken worden. Er wordt geroookt uit goudse pijpen. De voorschriften zijn — ook voor de meesters — zeer streng.

Het aanraken van de pijp bij voorbeeld, alvorens de ouderman die heeft gevat, is niet toegestaan. Op overtreding van de wetten staat poene. Deze varieert van een stuiver tot ettelijke guldens. Wie de gildemaaltijd niet bijwoont krijgt een boete van vijf guldens. Alle straffen zijn opgenomen in een poenenlijst, welke de voorschriften bevat, zoals zij eeuwen geleden in middelnederlands geschreven werden.

Nachtwaken in Zeist. Uit de Nieuwe Zeister Courant van 17 Augustus 1955 putten we de volgende mededelingen betreffende